

Pozemkové spoločenstvá v našej obci

Stretávam sa vo svojej praxi čast s údivom, že v našej malej obci sú tri plne funkčné pozemkové spoločenstvá. Pár poznámok o nich nie je na škodu veci.

PS obce D. Štefanov nad Oravou s netradičným názvom pôsobí od r. 1992 v bývalom Dolnom Štefanove. Je klasickým urbárskym spoločenstvom obhospodaruujúcim viac ako 101 ha spoločnej nehnuteľnosti. Lesná pôda predstavuje 75 ha. Ostatok tvorí poľnohospodárska pôda a ostatné plochy v intra i extraviláne. Predsedom PS od jeho vzniku až do augusta tohto roku a stálicou na tomto poste bol pán Alexander Orčík. Počas hospodárenia vo výbore a DR sa vystriedali viacerí funkcionári – Eduard Puchel, Kozubík Jozef, Sivoň Jozef, Ondrej Koválik, Anton Koválik, Ing. Vladimír Brunčák, Marta Hrkľová, Ján Brunčák a ďalší. Bohužiaľ, už viacerí nie sú medzi nami. Počet podielnikov sa neustále mení a v súčasnosti je ich 98. Predsedom dozornej rady je Ing. Vladimír Brunčák.

Odbornú správu vykonáva od vzniku Ing. Jozef Brunčák, ktorý od posledného VZ vykonáva aj funkciu predsedu spoločenstva. Činnosť spoločenstva riadi 4-členný výbor.

Lesy PS majú dobrú polohu a tiež sú relatívne prístupné. Kvalita porastov je dobrá so zastúpením drevín ako smrek 78, jedľa 12, buk 7, ostatné 3. Všetky lesy sú hospodárske. Vzhľadom na drevinové zloženie sú lesy v posledných rokoch napádané hmyzími podkôrnými škodcami, čo sa prejavuje na ich ekologickej stabilite. Preriedené porasty často atakuje vietor. Tak v podstate celé obdobie platnosti PSOL je poznačené spracovávaním kalamiť. Aj napriek všetkým negatívnym vplyvom sa snažíme, aby obhospodávané porasty plnili hospodárske, ochranné, ekologické a spoločenské funkcie. Lesy PS sú intenzívne navštevované turistami, hubármi, cyklistami a rodinami s deťmi. Takto poznávajú liečivú silu lesa.

Urbárski spolumajitelia, poz. spoločenstvo Štefanov nad Ora-

vou – horná časť – to je oficiálny názov sesterského spoločenstva v bývalom Hornom Štefanove. Obhospodaruje lesy spoločnej nehnuteľnosti o výmere 98 ha. Prvým predsedom a zakladajúcim obnovené spoločenstvo v r. 1992 bol Kakačka Anton. Spolu s ním sa hospodáreniu venovali Bendek Anton ml., Bránický Ondrej, Kľus Alexander, Bránický Štefan, Matuga Ondrej, Kuloštiak Vendelín, Gavran Jozef. Od r. 2005 je predsedom PS Ing. Bendek Ján, predsedom dozornej rady je Ing.

Vladimír Brunčák. Odbornú správu počas celého trvania spoločenstva vykonáva Ing. Brunčák Jozef. Počet podielnikov sa taktiež časom mení a teraz ich je 228.

Toto PS vznikalo za zložitejších podmienok, a jeho vznik sa datuje rokom 1996. So svojimi 156 ha lesných pozemkov je najväčším PS. Spoločne obhospodaruje nehnuteľnosti – lesné pozemky 236 vlastníkov. Prvým predsedom PSSVL bol Jozef Feielhauer. Vo výbore s ním spolupracovali Anton Bendek st., Ivan Furdek, Orčík Vladimír,...

Odbornú správu zabezpečoval Ing. Daniel Smitka. Od r. 2005 je predsedom PS Ing. Bendek Ján. Predsedom dozornej rady Ing. Kriek Anton. PS obhospodaruje lesy v mimoriadne náročných podmienkach. Neprístupnosť, potoky, mokřiny, rokle sťažujú obhospodarovanie väčšiny porastov.

Skoro všetko vyťažené drevo je potrebné približovať cez poľnohospodárske pozemky. Lesné porasty sú menej kvalitné prevažne staré a potrebujú obnovu. Aj napriek všetkým prekážkam v súkromných lesoch sa pestovná činnosť robí v rozsahu PSOL. Sprístupneniu porastov výrazne prospela lesná

však znemožnili vykonať valné zhromaždenia v tomto roku.

Treba však vidieť aj náročné podmienky, v ktorých PS hospodária. Stále meniacia sa legislatíva, klíma, prírodné podmienky a nedostatok pracovnej sily, to sú hlavné faktory. K nim pristupujú odbytové problémy, nízke ceny dreva, slabé technické a investičné vybavenie. Navyše ani jedno PS nemá vlastnú strechu nad hlavou. Nedostatok pracovnej sily do pestovnej činnosti je pretrvávajúci. Päťčlenná skupina dôchodkýň nemôže na rozsah prác stačiť. Posledné 3 roky vypo-máhajú najmä v uhadzovaní haluziny Rómski občania z východu Slovenska.

Nie všetky plochy v k.ú. Horného Štefanova, ktoré sú pokryté lesnými porastami sú v skutočnosti lesom. Tzv. biele plochy sú bohatstvom, ktoré sa nevyužíva. Jediným riešením na zlepšenie stavu je dostať tieto plochy do režimu lesného zákona. Nie je ich málo. Odhadom 60 ha by zvýšilo obhospodávanú plochu PSSVL. Pritom

Lesné porasty sú kvalitné a vyznačujú sa vyšším zastúpením jedle. Nevyhli sa taktiež vetrovým kalamiťm v rokoch 2004, 2014. Následne napadnutiu podkôrnym hmyzom. Celý ťažbový predpis za polovicu decénia „vyčerpali“ kalamiť. Pôvodná výmera lesných pozemkov sa počas existencie urbáru zväčšila o delimitované plochy – Lúka pod Magurov a Koniarky. Významnou investíciou bola výstavba lesnej cesty a protipožiarnych nádrží. Využili sa zdroje z fondov EÚ.

Pozemkové spoločenstvo súkromných vlastníkov lesa obce Horný Štefanov

cesta Borčák postavená v nedávnej dobe. Pre návštevníkov lesa slúžia 2 nové altánky.

Všetky pozemkové spoločenstvá sú prosperujúce a stabilné subjekty. Počas svojej novodobej existencie temer pravidelne vyplácajú dividendy svojim členom. Pomáhajú OZ v obci, OÚ a r.k. cirkvi. Nie všetky pozemkové spoločenstvá hospodária podľa predstáv svojich členov. Majú však možnosť vstupovať do činnosti alebo rozhodovania na valnom zhromaždení, ktoré má všetky rozhodovacie právomoci. Tu si môžu „vyliať“ svoje ťažkosti, predstavy, pripomienky, návrhy. Pandemické opatrenia

ide prevažne o rubne zrelé porasty. Sú to plochy, na ktoré smeruje najviac kritiky nielen od občanov obce, ale i od iných návštevníkov lesa. Sú zdrojom škodlivého hmyzu. Je v nich množstvo nespracovaného dreva. Jednoducho nemajú gazdu. Chotár treba dať do poriadku. Veď lesy sú dôležitým krajinotvorným prvkom a svoje funkcie plnia iba vtedy, ak sú správne obhospodávané. Navyše žiadúca je spolupráca všetkých subjektov hospodáriacich na pôde, lebo vedie len k väčšej prosperite a riadnemu využívaniu prírodného bohatstva.

Ing. Jozef Brunčák